

Lágrimas de Sangre: «A l'anterior disc estàvem molt enfadats però ara parlem de reconciliació»

Conversem amb el raper Still III sobre el disc 'Armónico desorden' | Aquest cap de setmana la banda actua a Girona, Manresa i Barcelona

Lágrimas de Sangre | Marc Estivill

A la banda rapera maresmenca **Lágrimas de Sangre** no li fa cap por la censura, canta sense miraments contra la ultradreta i vol recuperar les causes de **Valtonyc**, **Pablo Hasél** o Patricia Heras. Al nou disc, *Armónico desorden* (Guspira Records, 2022), es manifesten lluitadors polítics i socials, i mostren el camí que han agafat per reconciliar-se davant el monstre de la salut mental. Tot això ho demostraran aquest cap de setmana a la sala La Mirona de Salt (Girona), en el marc del festival Strenes i diumenge a la sala barcelonina Razzmatazz, en el Cruïlla Primavera, on ja han exhaurit entrades. En parlem amb Jordi Estivill 'Still III'

Han passat dos i anys i mig des de l'últim disc, 'Vértigo' (Guspira Records, 2019). Com heu viscut aquests últims temps?

Vértigo va anar molt bé. Veníem d'un període complicat, amb molt de rebombori, i el disc ens va permetre treure la merda que portàvem dins. El 2020, en canvi, no va ser un bon any. Vam apostar per viatjar a Mèxic i teníem festivals confirmats, però va caure tot per la pandèmia; un any en blanc que vam aprofitar per fer discos en solitari. Com a **Still III** vaig publicar *Allò que mai no*

mor (Guspira, 2020), i **Microbio** va treure *Oficio y terapia* (Guspira, 2020).

No era moment de fer música col·lectiva?

Estàvem tancats a casa i, tal com hi ha gent que va fer pilates, nosaltres vam fer música. Sempre hem fet cançons en solitari, però com que fa deu anys que toquem amb el grup, era una faceta que teníem aparcada. I la pandèmia va ser una excusa per recuperar-la.

Com a professionals han estat anys durs per guanyar-se la vida?

La font principal d'ingressos, que són els concerts, va deixar d'existir. Hem aconseguit tirar de subvencions. No vam cobrar l'ERTO perquè, al veure la que venia amb el covid, ens vam donar de baixa. Vam poder cobrar un temps de l'atur i hem anat trampejant, però un altre any així ja no el podríem aguantar.

V?deo: <https://www.youtube.com/watch?v=lxwbWN0GvSs>

Vau cobrar l'atur perquè sou una cooperativa, un model que pocs grups han adoptat, però que cada vegada és més comú. Un dels casos més coneguts és Txarango.

Els músics de **LDS** som assalariats de la nostra cooperativa, cobrem un sou i això ens dona una certa seguretat que no tindríem si fóssim autònoms. I vam gaudir de l'avantatge d'accedir a subvencions com a empresa que va tenir pèrdues. De tota manera, en aquest país ens fregeixen a impostos i la meitat del que guanyem ho acabem pagant.

Després del confinament va començar a gravar 'Armónico desorden'. Vau partir d'alguna idea en concret?

Normalment, fins a la meitat del disc no sabem quin serà el tema central. Anem fent i al final concretem la línia discursiva. Com que tenim una gran varietat d'estils, mirem què fa falta i ho afegim. El disc ens ha quedat molt desenfadat, molt tranquil. A l'anterior estàvem molt enfadats i aquest és la reconciliació. Estem més tranquils, ens fem grans i tot això es reflecteix a les lletres.

Lágrimas de Sangre Foto: Marc Estivill

Estàveu enfadats perquè un dels membres de LDS va ser acusat d'agressió masclista en un compte anònim de Twitter?

Veníem de l'auge de *Viridarquia* (Kasba Music, 2016). LDS va explotar i vam estar de moda. I nosaltres, que venim d'on venim i no teníem ni idea del significat de la fama, ens vam trobar que la gent ens coneixia i parlava del grup. No estàvem preparats, ni teníem escuts. L'acusació va suposar un daltabaix molt fort. De fet, seguim fent teràpia de grup, alguns de manera individual, perquè defensar el tema a l'exposició pública no va ser fàcil.

Penseu que l'exposició pública i la fama poden ser contradictòries amb els valors del grup?

La nostra música és molt horitzontal i, per contra, la indústria musical pretén llançar estrelles, amb la cara de l'artista en primer pla i sempre jugant amb el factor de la idolatria. **Làgrimes de Sangre** hem entès que la música és la nostra feina i que, si volem seguir vivint d'això, és impossible separar-ho perquè, al cap i a la fi, necessitem a la gent. Intentem no explotar la fama i apartar-nos d'aquest tipus de fenòmens. Preferim treballar i acceptar els conflictes, perquè això s'ha d'afrontar a qualsevol feina.

És només una feina o costa separar-ho quan entra en joc el factor vocacional?

És una feina en la qual hi ha parts que fem a contracor i amb gran esforç. Hi ha dies que no ens ve de gust creuar la península per fer un concert. Però també té un factor de creativitat i expressió que no ens l'aporta cap altra feina. Quan gravo un disc no m'ho plantejo com si estigués treballant, faig música amb els meus amics, i això és un privilegi.

V?deo: <https://www.youtube.com/watch?v=1Ys9cQ1xLiQ>

Al nou disc hi ha el tema transversal de la salut mental. A la cançó 'Volver' parleu d'ansietat i 'd'aprendre a estar trist'. Us ha afectat en el pla personal?

Quan es parla de salut mental penso en un monstre enorme, i en aquest disc intentem tractar-la des del punt de vista de la reconciliació. I com que venim de fer teràpia no volem continuar expressant la part més negativa. Hem passat per períodes d'ansietat i propers a la depressió, i per aquest motiu ara intentem donar un missatge d'esperança a les cançons. Parlem d'aquests temes des de la perspectiva d'explicar de manera pública els camins que hem agafat perquè, si a algú li serveixen, endavant.

RAPERS VULNERABLES I D'ESQUERRES

Els rapers fora de l'escenari sovint no heu mostrat les vulnerabilitats. Està canviant el paradigma?

La música és una teràpia que ens ajuda a expressar-nos. Som persones desconegudes, ens costa obrir-nos. Moltes vegades no parlem del tema perquè és un tabú, la premsa no ens pregunta els motius de la nostra ansietat o per què vam fer teràpia. Com a grup cal desmitificar el fet de parlar dels sentiments.

V?deo: <https://www.youtube.com/watch?v=2r2nQm1pyrM>

El rap és un gènere adequat per acompanyar aquesta teràpia?

La gràcia del rap és que el tret principal és el missatge. En altres gèneres les estrofes són de vint segons i amb el rap tenim un minut sencer per expressar-nos. El rap és una eina molt útil com a teràpia emocional.

La naturalesa del rap és contestatària, va néixer com a reacció a les desigualtats. A les cançons parleu de l'especulació, la precarietat o l'auge de l'ultradreta. Teniu clar el missatge del hip-hop?

El rap i la protesta van junts, però no el missatge de protesta. El rap va ser una necessitat d'expressió dels barris pobres, però les lletres no eren teoria marxista, fins i tot eren neoliberals. Quan algú pobre diu 'puc sortir d'aquí i tenir un Ferrari', ja és un acte polític.

V?deo: <https://www.youtube.com/watch?v=EgJYD4Ni3sc>

A ?Serenata? dieu que no us interessa un rap que no sigui d'esquerres. Hi pot haver rap de dretes que sigui referencial?

Hi ha rapers de Vox que tenen cert públic i repercussió. I hi ha qui els defensa dient que el hip-hop no és de dretes ni esquerres. Però tot és política! El problema és que no hauria d'existir ni política ni cultura ni educació de la ultradreta. **LDS** no tolera cap missatge xenòfob, homòfob o masclista, i per tant vetem el pensament de la ultradreta.

Hi ha músics que han acabat a la presó o exiliats. De fet, citeu Valtynec i Pablo Hasél a la cançó ?Huele?. Algun cop heu tingut por de ser represaliats?

No som especialment incendiàries ni molt explícits, hem colat la nostra ideologia i ho hem fet amb prou elegància perquè l'Audiència Nacional no se n'adoni [RIU]. El que passa és que els rapers denunciem situacions greus i s'ho prenen com una injúria.

Al mateix tema parlem de Samuel Luiz, el jove gallec assassinat per un crim d'homofòbia. No acostumeu a tractar la temàtica LGTBI. Per què heu inclòs el cas?

De la mateixa manera que recordem els casos de **Valtynec** o **Pablo Hasél**, o que en altres discos hem recordat Ester Quintana o Patricia Heras, hi ha símbols i causes que, per molt que passi el temps, no s'han d'oblidar. Demanem justícia per al Samuel.

Lágrimas de Sangre Foto: Marc Estivill

Porteu 10 anys de trajectòria, i la realitat de la qual parlem a Barcelona o al Maresme també s'ha transformat. Ha canviat també la vostra perspectiva?

Quan vam començar i vaig venir a viure a Barcelona cantàvem des dels riures. I ara, que em plantejo tornar al Maresme, els preus dels habitatges m'ho impedeixen. La idea romàntica de tornar és impossible, el Maresme s'ha tornat el pati de Barcelona i em sap greu. No puc viure ni al meu poble.

El que no ha canviat des de l'inici és la importància que doneu a l'amistat. Des del primer disc és un valor intocable?

La relació és fonamental per seguir endavant. Passem per alts i baixos, gran part de la teràpia la dediquem a impulsar un projecte laboral amb amics. No som els mateixos que quan teníem 16 anys i l'objectiu era emborratxar-nos i fer rap a la platja. Tenim una altra edat i altres inquietuds, hem canviat i som diferents. L'estima que ens tenim és gegant.

Lágrimas de Sangre Foto: Marc Estivill

Pel que fa a la sonoritat, quines són les novetats més destacades?

Es manté la identitat de guitarres i vents amb el so de **LDS** però hi ha més varietat rítmica. Sempre hem fet algun experiment i en aquest disc hi ha una havanera. Vam escoltar una munyeira trap, i ens vam animar a fer 'Auge y caída de Tonet Tramuntana' amb els amics **El Pony Pisador**. I també hem gravat una bossa nova ('Sin destino concreto?') i diversos temes amb doble tempo.

Últimament, es porta molt fusionar músiques urbanes i d'arrel, per exemple els navarresos Chill Mafia, que versionen temes tradicionals i fan trap en euskera.

Aquests són uns trencadors! S'han petat el rock radical, fan trap i autotune amb folklore basc, i això és el més punk que hi ha!